

Współdziałanie RDOŚ w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzanej dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagadnień przyrodniczych.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko -

rozumie się przez to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, **planu** lub programu, obejmujące w szczególności:

- a) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- b) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- c) uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- d) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz. U z 2017r., poz. 1405 ze zm.), tj. tzw. ustawy „ocenowej”.

Celem strategicznej oceny jest określenie w jak najbardziej prawdopodobny sposób - skutków jakie mogą powstać dla środowiska w wyniku realizacji zapisów analizowanych dokumentów.

W pewnym uproszczeniu można przyjąć, iż **strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko** przeprowadzają organy opracowujące dokumenty, których realizacja może znacząco wpływać na środowisko, w tym na obszar Natura 2000.

Art. 46 (uwzględniający min. mpzp i suikzp) oraz 47 ustawy „ocenowej” wskazują określone rodzaje dokumentów wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania (art. 47 – dodatkowe uzgodnienie z właściwym organem, dot. innych dokumentów niż wymienione w art.46).

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowią zdecydowanie najliczniejszą grupę dokumentów kierowanych do RDOŚ – z wnioskiem o opinię w ramach sooś.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętych dokumentów.

Współdziałanie w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko przeprowadzanej dla mpzp oraz suizp.

Organami właściwym w sprawach opiniowania i uzgadniania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w przypadku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin są:

- regionalny dyrektor ochrony środowiska
- państwowy powiatowy inspektor sanitarny.

Art. 57 ust. 1 pkt 2 oraz 58 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* .

Do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz państwowego powiatowego inspektora sanitarnego w ramach sooś przeprowadzanej dla mpzp oraz suikzp należy:

- uzgadnianie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgadnianie zakresu i stopienia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opiniowanie projektu dokumentu poddawanego strategicznej ocenie wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla mpzp i suikzp

Art. 48 ust 1 oraz 1a oraz 3 ustawy „ocenowej”

1. Organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 1 i 2, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, **jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.**

1a. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 1, **może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje przyjętych już dokumentów.**

3. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o którym mowa w ust. 1, wymaga uzasadnienia zawierającego informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49 (tj. charakter działań przewidzianych w analizowanym dokumencie, rodzaj i skale oddziaływania na środowisko, cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko).

Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Pierwszym etapem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Art. 53. ust. „ocenowej”

Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, uzgadnia z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Uzgodnienia dokonuje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o uzgodnienie.

Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Ustawa „ocenowa” nie zobowiązuje wnioskodawcy do przedkładania dodatkowych dokumentów (poza propozycją zakresu i stopnia szczegółowości prognozy) oraz określenia przeznaczenia obszaru opracowania – co stanowi duże utrudnienie dla organów uzgadniających we wskazaniu zagadnień, które w sposób szczególny powinny być omówione w prognozie oddziaływania na środowisko (RDOŚ korzysta w tej sytuacji z uchwały o przystąpieniu do sporządzenia mpzp). Nie oznacza to, że organ występujący o uzgodnienie nie ma prawa przedstawić stanowiska na temat występujących problemów ochrony środowiska na analizowanym terenie.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest podstawowym elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ma ona bezpośredni wpływ na treść przyjmowanego dokumentu.

Powinna być opracowana w zgodzie z szeroko rozumianym prawem ochrony środowiska. Prognozę można określić jako odpowiednik raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, który jest przygotowywany w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Zakres prognozy szczegółowo reguluje ustawa „ocenowa” (art. 51 ust.2), jednak na potrzeby niniejszej prezentacji można wskazać na niektóre elementy, które powinna zawierać:

- analizę projektu dokumentu pod kątem potencjalnych oddziaływań na środowisko;
- analizę i ocenę istniejącego stanu środowiska;
- charakterystykę oddziaływań na środowisko;
- przedstawienie rozwiązań alternatywnych;
- prezentację rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania dla środowiska;
- ocenę możliwości wystąpienia oddziaływania transgranicznego;
- prezentację metod zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Prognoza musi być sporządzona zawsze w pełnym zakresie. Aktualnie obowiązujące przepisy nie dają możliwości odstąpienia od wymagań co do zawartości prognozy.

Art. 52 ust.1 oraz ust. 2 ustawy „ocenowej”

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny **oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu** oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

W prognozie oddziaływania na środowisko uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

Źródła informacji ułatwiających sporządzenie prognozy m.in.:

- Opracowania ekofizjograficzne
- Raporty o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko
- Analizy porealizacyjne
- Programy ochrony środowiska
- Mapy akustyczne oraz Programy ochrony środowiska przed hałasem
- Przeglądy ekologiczne
- Plany ochrony
- Plany zadań ochronnych
- Plany urządzania lasu
- Dokumentacja geologiczno – inżynierska
- Opracowania kartograficzne udostępniane np. przez Centralny i Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej, Państwowy Instytut Geologiczny;
- System Informacji Geograficznej (GIS) np. serwis Geoportal RDOŚ Katowice (m.in. dane przestrzenne o formach ochrony przyrody).

Opiniowanie projektu mpzp wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Nieodzownym elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest opiniowanie przedstawionego projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Opinie przygotowują te same organy, które brały udział w uzgadnianiu zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie.

Art. 54 ust. 3 ustawy „ocenowej”

Zasady wnoszenia uwag i wniosków oraz opiniowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin określają przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Opiniowanie projektu mpzp wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Podstawą prawną wydania opinii przez RDOŚ w ramach sooś jest art. 54 ust. 1, ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r.

o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz. U. z 2017r., poz. 1405 ze zm.) oraz art. 17 pkt 6 lit. a tiret trzecie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Opinia nie ma charakteru wiążącego dla organu opracowującego opiniowany dokument.

Jednak przy nieuwzględnieniu opinii zawsze należy pamiętać :

- organ opracowujący projekt dokumentu bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa – art. 55 ust.1 ustawy „ocenowej”,

Opiniowanie projektu mpzp wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

- organ opracowujący projekt dokumentu przekazuje przyjęty dokument wraz z podsumowaniem – organom opiniującym (art. 55 ust. 4 ustawy „ocenowej”);
- w podsumowaniu należy zawrzeć informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione m.in. opinie właściwych organów (art. 55 ust. 3 pkt 2 ustawy „ocenowej”);

Reasumując – w przypadku nieuwzględnienia opinii RDOŚ lub PPIS – organ przygotowujący projekt mpzp – powinien w podsumowaniu szczegółowo wyjaśnić powody nieuwzględnienia opinii.

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

- niekonsekwencja w zapisach mpzp polegająca np. na wyznaczaniu znacznych terenów produkcyjno – usługowych przy jednoczesnym całkowitym zakazie na obszarze całego planu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- wprowadzenie zakazu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – nie zawsze gwarantuje, iż na analizowanym terenie nie zostaną zlokalizowane działalności mogące w określony sposób negatywnie oddziaływać na środowisko (przykładem przedsięwzięcia podprogowe),
- wprowadzenie całkowitego zakazu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko może naruszać przepisy innych ustaw (np. ustawy Prawo ochrony środowiska - w zakresie ochrony złóż kopalin czy też ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych - w zakresie lokalizacji inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej).

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

Zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu

Obowiązkowym komponentem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest udział społeczeństwa.

Art. 54 ust. 2 ustawy „ocenowej” - Organ opracowujący projekt dokumentu zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, zgodnie z przepisami działu III rozdział 1 i 3, w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 54 ust. 3 ustawy „ocenowej” - szczególne zasady wnoszenia uwag i wniosków w postępowaniu z udziałem społeczeństwa obowiązują w odniesieniu do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a wynikają one z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Warunki przyjęcia projektu dokumentu - wynikające z art. 55 ustawy „ocenowej”.

- Przed przyjęciem dokumentu organ opracowujący jego projekt bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie, opinie organów, oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa,
- Do przyjętego już dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:
 - ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
 - opinie właściwych organów,
 - zgłoszone uwagi i wnioski społeczeństwa,
 - wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,

Warunki przyjęcia projektu dokumentu

- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu (organ jest obowiązany prowadzić monitoring w zakresie oddziaływania na środowisko).

Projekt dokumentu nie może zostać przyjęty, jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, a nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (nadrzędny interes publiczny, brak rozwiązań alternatywnych, zapewnienie wykonania kompensacji).

Organ opracowujący projekt dokumentu (mpzp, suikzp) przekazuje przyjęty dokument wraz z podsumowaniem, właściwym organom (RDOŚ i PPIS) – co wynika z art. 55 ust. 4 ustawy „ocenowej”.

Co ważne – brak sporządzenia podsumowania może stanowić istotne naruszenie prawa (tak m.in. Wojewoda Wielkopolski w rozstrzygnięciu nadzorczym z dnia 21 lipca 2009r. WN.Ko-2.0911-258/09).

Niezależnie od wymagań przepisów dot. SOOŚ do zadań Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska należy także uzgadnianie projektów suikzp oraz mpzp – na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody:

- w części dotyczącej rezerwatu *przyrody* i jego otuliny (art. 13 ust. 3a ustawy o ochronie przyrody);
- w części dotyczącej parku krajobrazowego i jego otuliny (art. 16 ust. 7 ustawy o ochronie przyrody);
- w części dotyczącej obszaru chronionego krajobrazu (art. 23 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody);
- w części dotyczącej istniejącego lub projektowanego obszaru Natura 2000 (art. 30 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody).